

ВІДНОВЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ НА ОСНОВІ СТВОРЕННЯ “ТИМЧАСОВОГО” ТА “ПРОБЛЕМНОГО” БАНКІВ

© Партин Г.О., Крачковська О.М., 2010

Досліджено основні проблеми функціонування банківської системи України, визначено та обґрунтовано необхідність розроблення ефективних методів підвищення фінансової стійкості та ліквідності банківських установ. Розглянуто сучасні підходи до стабілізації банківських систем провідними країнами світу на основі створення “тимчасового” та “проблемного” банків та обґрунтовано можливість застосування зазначених вище методів в Україні. Розроблено рекомендації щодо практичного впровадження заходів, спрямованих на покращення ефективності управління проблемними банківськими активами.

Ключові слова: банківська система, банківська криза, фінансова стійкість, “тимчасовий” банк, “проблемний” банк, проблемні активи.

PROCEEDING IN FINANCIAL FIRMINESS OF UKRAINIAN BANKING SYSTEM IS ON BASIS OF GREATION OF “BRIDGE” AND “PROBLEM” BANKS

Investigational basic problems of functioning of the banking system of Ukraine, certainly and grounded necessity of development of effective methods of increase of financial firmness and liquidity of bank institutions. Modern approaches are considered for stabilizing of the bankings systems by the leading countries of the world on the basis of creation of “temporal” and “problem” banks and grounded possibility of application of the higher noted measures in Ukraine. Practical recommendations are developed in relation to practical introduction of measures, directed on the improvement of efficiency of management of problem bank assets.

Keywords: banking system, bank crisis, financial firmness, “bridge” bank, “problem” bank, problem assets.

Постановка проблеми. Фінансова криза в банківському секторі істотно впливає на погіршення фінансових результатів діяльності банків, скорочення обсягів залучення депозитів та надання кредитів, зменшення фінансової стійкості та ліквідності банківських установ. Це, своєю чергою, призводить до неспроможності банків виконувати зобов'язання перед вкладниками та кредиторами і стримує відновлення кредитування реального сектору економіки України. Тому існує необхідність розроблення заходів для зменшення негативних наслідків фінансової кризи у вітчизняній банківській системі, відновлення ефективної роботи банків на основі вдосконалення управління проблемними активами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у розроблення теоретичних та методичних положень управління проблемними банківськими активами для відновлення фінансової стійкості банківської системи України зробили такі вітчизняні та зарубіжні фахівці: О. Вовчак, І. Ковалишин, С.В. Міщенко, О.І. Петрик, С. Шультга, Л.В. Кузнецова, В.Д. Базилевич, І. Ансофф, П. Гохан, Г. Хакен, І. Єгерєва, М. Максимцова, Н. Поляк, В.Г. Балашов. Однак серед науковців сьогодні не існує єдиної думки щодо ефективності створення “тимчасового” та “проблемного” банків для управління проблемними банківськими активами, зокрема, щодо процедури викупу проблемних активів в процесі функціонування таких банків.

Р.Ф. Пустовіт, Р.В. Лисенко вказують на те, що в Україні першочергово необхідно розробити відповідні законодавчі й нормативні акти для регулювання діяльності “тимчасового” та “проблемного” банків, визначитися з фінансування викупу проблемних активів. Інші економісти зосереджують свою увагу на можливості викупу лише окремих видів активів (наприклад, іпотечних) за кошти держави для отримання прибутку від реструктуризації застави за такими кредитами в майбутньому [8].

Незважаючи на значний обсяг наукових напрацювань і практичних розробок, сьогодні потребує подальших досліджень питання вдосконалення управління проблемними активами банків за умови фінансово-економічної кризи.

Цілі статті полягають у дослідженні зарубіжного досвіду управління проблемними банківськими активами на основі створення “тимчасового” та “проблемного” банків, обґрунтуванні доцільності та визначенні ефективності використання таких методів для підвищення фінансової стійкості вітчизняних комерційних банків.

Виклад основного матеріалу. Фінансова криза у банківському секторі зумовила зниження темпу приросту загальних банківських активів і обсягу наданих кредитів, збільшення суми резервів під активні операції через підвищення частки проблемних активів та депозитів до запитання, а відтак, зниження обсягів прибутків, ліквідності та фінансової стійкості банківських установ. За даними НБУ станом на 01.04.10 р. частка прострочених та сумнівних кредитів становила 9,9 %. Однак, на думку експертів, реальний рівень проблемної заборгованості в 2–3 рази вищий (за даними агентства “Fitch” до 40 %). Також існують значні ризики подальшого погіршення якості кредитних портфелів вітчизняних банків (рис. 1) [14].

Рис. 1. Динаміка проблемних кредитів у загальній структурі кредитного портфеля банків України за 2007–2010 рр.

У сучасних умовах вітчизняні банки застосовують практику щодо передавання проблемних кредитів колекторським компаніям із значним рівнем дисконту (інколи до 90%). Однак на ринку

зафіксовано лише декілька угод із викупу проблемної заборгованості такими компаніями. Зокрема, колекторська група “Credex” викупила портфель проблемних боргів в “Індекс-банку”, який контролює французька компанія “Credit Agricole”. Колекторська компанія “Credit Collection Group” викупила портфель проблемних боргів у “Промінвестбанку”. Колектори відзначають, що банки передають їм на обслуговування близько 11 % обсягу проблемних кредитів, що становить 6–7 млрд. грн. Найменше зацікавленими є колектори в придбанні портфелів іпотечних кредитів, оскільки терміни виплати боргів за цими кредитами іноді досягають 30 років. Тому для викупу іпотечних кредитів необхідно створювати спеціальний фонд, термін дії якого має становити десятки років.

Потрібно зазначити, що українські колектори нині не мають достатніх фінансових можливостей для викупу значної суми проблемної заборгованості, а банки через судову процедуру продають проблемні активи із високим відсотком покриття проблемної заборгованості (як правило, близько 25% вартості кредитів за умови реалізації заставних активів нерухомості).

У разі виникнення загрози банкрутства одного або декількох банків центральний банк та органи державної влади мають прийняти рішення щодо реалізації заходів для мінімізації негативних наслідків такої ситуації. Ефективним способом вдосконалення організації управління проблемними банківськими активами, який використовують розвинені країни світу задля попередження банкрутства банківських установ, є створення “тимчасового” або “проблемного” банків.

“Тимчасовий” банк (“перехідний”, “bridge bank”) створюється на певний час із метою придбання активів та прийняття зобов’язань збанкрутілого банку і діє до тих пір, поки не буде схвалено остаточної резолюції щодо банкрута (реорганізації або ліквідації). Рішення стосовно того, які активи та зобов’язання будуть передані до “тимчасового” банку ухвалює ліквідаційна комісія.

Перший “тимчасовий” банк з’явився у 1987 році в США відповідно до “Акту про конкурентну рівність у банківському секторі”, згідно з яким обов’язки щодо створення таких банків поклалися на Федеральну корпорацію страхування депозитів (далі ФКСД). Для вирішення проблеми неплатоспроможних банків у США застосовується процедура “управління платоспроможністю “тимчасового” банку”, яка включає розпродаж активів і розподіл виручки між кредиторами після вирахування витрат. Отже, підтримується якість активів, що залишаються в банку та за можливістю скорочуються обсяги прострочених кредитів.

Сьогодні “тимчасовий” банк – це банк, організований ФКСД для прийняття зобов’язань та надання послуг клієнтам банку-банкрута. Після створення “тимчасового” банку ФКСД безпосередньо надає кредити установі й гарантує застрахованим вкладникам безпеку їх заощаджень. Створення перехідної установи дає змогу ретельно дослідити стан банку й остаточно визначитися з альтернативними формами резолюції щодо його подальшого функціонування, а у разі кризи ліквідності – здійснити управління платоспроможністю установи для збереження за умови банкрутства вартості банку.

“Тимчасові” банки успішно функціонують також в Японії, Тайвані та Кореї. Перший “тимчасовий” банк у Кореї було створено в 2007 р. як квазідочірню структуру Кореїської компанії гарантування вкладів депозитів на строк до трьох років з можливістю пролонгації на один рік. Метою створення такого банку було прийняття рішення щодо двох взаємно-ощадних банків. У Японії “тимчасовий” банк засновано в 2007 р. з огляду на потенційні банкрутства банків у майбутньому [10].

“Проблемний” (“госпітальний”) банк – фінансовий інститут, який створюють винятково з метою переведення до нього проблемних активів. Основним завданням функціонування таких банків є здійснення реструктуризації негативно класифікованих активів у спеціальній установі, яка має відповідні фінансові можливості, може спокійно “дочекатися” закінчення кризи та після відновлення платоспроможності боржників повернути такі активи на ринок за прийнятною ринковою ціною, замість того, щоб ці активи ліквідувати у визначеному порядку за низькою

вартістю. Варто звернути увагу на те, що основною метою створення “тимчасового” банку є реалізація заходів щодо реорганізації або ліквідації банку-банкрута. Основною функцією “проблемного” банку є вирішення питання щодо зменшення величини негативно класифікованих активів у кредитному портфелі банків.

Відмінності у функціонуванні “тимчасового” та “проблемного” банків наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика “тимчасового” та “проблемного” банків [9]

Ознака	“Тимчасовий” банк	“Проблемний” банк
Визначення поняття	Перехідна установа, що здійснює реорганізацію або ліквідацію банків шляхом пошуку покупців або реалізації портфеля його активів	Фінансовий інститут, створений виключно для придбання й управління проблемними активами
Мета створення	Схвалення рішення щодо реорганізації чи ліквідації банку	Розв’язання проблем банків через виникнення на їх балансах проблемних активів
Передумови створення	Масові банкрутства банків	Масове виникнення на балансах банків проблемних активів
Призначення	Управління банками з метою збереження їх вартості в разі банкрутства	Очищення балансів банків від проблемних активів
Основні функції (операції)	Пошук партнерів для реорганізації або ліквідації банку	Викуп проблемних активів (реструктуризація, продаж)
Термін функціонування	Короткостроковий (три роки з можливою пролонгацією на рік)	Середньо – або довгостроковий (в міру проблеми)
Форма власності	Державна	Державна, приватна або змішана

Діяльність “проблемного” банку має такі особливості:

- передавання активів від банку до “проблемного” здійснюється за розрахунковою ринковою ціною. Якщо ринкова ціна є заниженою, то у компанії існує менше стимулів покращувати якість активів і продавати їх за оптимальною ринковою ціною. І навпаки, якщо вартість активів є завищеною (з метою приховування реальних втрат банку), “проблемний” банк не може відновити високу вартість цих активів;

- у разі продажу активів “проблемні” банки забезпечують збалансування швидкості розміщення активів та їх ціни. Так, активи, щодо яких очікується повільне зростання цін, продаються першочергово. Активи, щодо яких у перспективі очікується значно краща ціна – реалізуються у майбутньому [7].

Для виходу із важкої банківської кризи, що розпочалася на тлі рецесії та в умовах надмірного кредитування сектору нерухомості, Швеція використала стратегію комплексної реструктуризації. Для цього було створено Управління підтримки банків, що мало широкі повноваження у сфері врегулювання боргових претензій і ціноутворення на проблемні активи. Більшість банків Швеції самостійно створили власні спеціальні підрозділи для роботи із проблемними активами, які почали активно стягувати борги. Урядова підтримка становила близько 5,9 % ВВП. Однак із часом цей показник значно зменшився завдяки погашенню кредитів і відшкодуванню за рахунок цих коштів наданого державою фінансування.

Механізм придбання проблемних кредитів використовувався для підтримки приватного сектору в США, Південній Кореї, Індонезії та інших країнах, де виникали проблеми в банківському секторі. Фактичне стягнення боргів із неплатоспроможних боржників здійснювали спеціально створена компанія з управління активами або центральний банк. В окремих випадках цю функцію виконував банк, з якого вилучали активи. У Південній Кореї придбання проблемних кредитів у

неплатоспроможних банків комбінувалося зі злиттям останніх. Приватним банкам надавалася пряма фінансова допомога урядом у вигляді позик і внесків у акціонерний капітал. Така допомога використовувалася для компенсації втрачених резервів або придбання проблемних кредитів за цінами, що перевищували ринкові. Враховуючи значну державну допомогу, уряд чи урядова установа зазвичай отримували частковий або повний контроль над проблемними банками [10].

Згідно з Законом “Про необхідність економічної стабілізації” у США банк з проблемними активами необхідно розподілити на дві структури, до однієї з яких передати якісні активи банку, а до іншої – неліквідні. Останню формують як окрему компанію, що згодом має бути розпродана [12]. В Ірландії уряд схвалив план створення спеціальної установи – Національної компанії з управління активами, що викупуватиме проблемні активи за рахунок державних облігацій. Передбачається, що ця компанія насамперед має викупити іпотечні кредити на суму 80–90 млрд. євро.

Щодо Німеччини, то 31 травня 2009 року уряд схвалив рішення про створення “проблемного” банку, механізм функціонування якого полягає в реалізації проблемних активів кредитними організаціями в обмін на облігації, ціна яких не перевищуватиме 90 % вартості цих активів. Останні передають до банку на термін до 20-ти років. Окрім того, програмою підтримки фінансового сектору Німеччини передбачено, що центральний банк бере на себе відповідальність щодо викупу проблемних активів банків в обмін на їх гарантію компенсувати збитки в довгостроковій перспективі. Також банки щороку повинні сплачувати до бюджету Німеччини відсотки, розмір яких залежить від величини переданої до центрального банку проблемної заборгованості [9]. У Росії питанню щодо організації роботи “проблемного” банку також приділяється достатньо багато уваги. Так, у травні 2009 р. такий банк запропонували створити разом із Агенством зі страхування вкладів. Причому, російські банки можуть продати пролонговану заборгованість “проблемній” установі, а через 2–3 роки здійснити її зворотний викуп.

Сучасний зарубіжний досвід стабілізації банківської системи за умов фінансово-економічної кризи можна використати в Україні. Зокрема, доцільним є створення “проблемного” банку на основі таких альтернатив:

- створення державного “проблемного” банку шляхом викупу проблемних активів за рахунок коштів державного бюджету із відшкодуванням банками витрат у довгостроковій перспективі;
- створення недержавного “проблемного” банку приватною компанією чи групою банків із викупом проблемних активів за рахунок коштів засновників;
- здійснення викупу за рахунок коштів державного бюджету не всіх проблемних активів, а лише окремих їх видів (наприклад, іпотечних);
- поєднання другого і третього варіантів – держава здійснює викуп лише іпотечних кредитів із створенням агентства реструктуризації іпотечних кредитів при Державній іпотечній установі [7].

Переваги та недоліки створення вітчизняного “проблемного” банку із використанням зазначених вище альтернатив наведено у табл. 2.

На наш погляд, найдоцільнішим для України є поєднання зусиль держави й банків для створення “проблемного” банку. До того ж, з огляду на обмеженість коштів державного бюджету, прийнятним варіантом було би створення недержавного “проблемного” банку та здійснення викупу за рахунок держави окремих видів проблемних активів комерційних банків. На користь такого підходу зазначимо таке:

- навантаження на державний бюджет буде істотно меншим, ніж у разі створення державного “тимчасового” банку. Разом із тим значно меншим буде й ризик недостатності ресурсів для викупу всіх проблемних активів. Як наслідок – можна охопити всі комерційні банки або забезпечити об’єктивність їх відбору;
- держава може здійснити реструктуризацію іпотечних кредитів, а наявність у цьому разі якісної застави забезпечить можливість отримання певного прибутку в майбутньому.

Використання запропонованої моделі фінансової стабілізації банківської системи дозволить зменшити витрати бюджетних коштів, спрямованих на проведення рекапіталізації банківських установ. За даними НБУ величина проблемних активів у загальній структурі кредитного портфеля банків становить близько 10 % або 72,3 млн. грн. В обмін на проблемні активи держава випускатиме цінні папери номіналом 70 % їхньої вартості (згідно з “шведською” моделлю) і, відповідно, передасть до проблемного банку цінні папери на суму 50,61 млн. грн. (72,3 млн. грн.* 0,7). Держава може здійснити реструктуризацію боргу за проблемними активами до терміну стабілізації фінансової ситуації у позичальників. Такий термін може становити 6–8 років. Протягом цього періоду позичальники сплачуватимуть державі лише відсотки за сумою заборгованості (близько 18%). Комісійні витрати держави на обслуговування проблемної заборгованості можуть становити 1% від її суми.

Таблиця 2

Переваги та недоліки створення “проблемного” банку в Україні

Варіанти створення	Позитивні аспекти	Негативні аспекти
1	2	3
Викуп проблемних активів державою	<i>для держави:</i> можливість контролю за процесом списання проблемних активів; <i>для банків:</i> очищення балансів від проблемних активів; забезпечення можливості збільшення активних операцій банків	<i>для держави:</i> збільшення навантаження на державний бюджет <i>для банків:</i> загроза придбання активів у окремих “обраних” банків, виникнення корупційних схем
Створення недержавного банку	<i>для держави:</i> відсутність навантаження на державний бюджет; <i>для банків:</i> вивільнення грошових коштів банків, які перебувають у резервах	<i>для держави:</i> зниження рівня впливу на ризик недостатності ресурсів для викупу всіх проблемних активів недержавного банку; <i>для банків:</i> забезпечення лише часткового очищення балансів банків від проблемних активів
Викуп окремих видів активів	<i>для держави:</i> можливість контролю за процесом списання проблемних активів (зокрема іпотечних); можливість реструктуризації іпотечних кредитів; <i>для банків:</i> можливість збільшення активних операцій	<i>для держави:</i> зниження рівня впливу на заходи щодо підтримки банківської системи (іпотечні позики становлять тільки 18,6 % від кредитного портфеля банків); <i>для банків:</i> ймовірність лише часткового очищення балансів банків від проблемних активів
Поєднання другого і третього варіанту	<i>для держави:</i> зменшення навантаження на державний бюджет; можливість реструктуризації іпотечних кредитів <i>для банків:</i> вивільнення грошових коштів банків, які перебувають у резервах; можливість збільшення активних операцій	<i>для держави:</i> відсутність системного підходу до вирішення проблеми <i>для банків:</i> ймовірність лише часткового очищення балансів банків від проблемних активів; ризик недостатності ресурсів для викупу всіх проблемних активів

Загалом ефект ($E\phi$) від викупу проблемної заборгованості комерційних банків для держави можна обчислити за допомогою такої формули:

$$E\phi = \left[\left(\sum_{t=1}^n \frac{3 * H_{\%}}{(1 + H_{\%})^t} + \frac{3}{(1 + H_{\%})^n} \right) \right] - \left[\left(\sum_{t=1}^n \frac{Bk_t}{(1 + H_{\%})^t} + I \right) \right], \quad (1)$$

де 3 – сума проблемної заборгованості банків, яку викупить держава, млн. грн.; $H\%$ – норма відсотка, яка надходить в бюджет від проблемної заборгованості, %; Bk_t – комісійні витрати для організації викупу проблемної заборгованості у t-му періоді, млн. грн.; I – загальна сума інвестованих державою коштів, млн. грн.; n – термін викупу проблемної заборгованості.

Отже, величина ефекту ($E\phi$) для держави від викупу проблемної заборгованості із використанням зазначеної вище моделі (1) становитиме

$$E\phi = \left[\left(\frac{72,3 \cdot 0,18}{(1+0,18)^1} + \frac{72,3 \cdot 0,18}{(1+0,18)^2} + \frac{72,3 \cdot 0,18}{(1+0,18)^3} + \frac{72,3 \cdot 0,18}{(1+0,18)^4} + \frac{72,3 \cdot 0,18}{(1+0,18)^5} + \frac{72,3 \cdot 0,18}{(1+0,18)^6} + \frac{72,3 \cdot 0,18}{(1+0,18)^7} + \frac{72,3}{(1+0,18)^7} \right) \right] - \left[\left(\frac{72,3 \cdot 0,01}{(1+0,18)^1} + \frac{72,3 \cdot 0,01}{(1+0,18)^2} + \frac{72,3 \cdot 0,01}{(1+0,18)^3} + \frac{72,3 \cdot 0,01}{(1+0,18)^4} + \frac{72,3 \cdot 0,01}{(1+0,18)^5} + \frac{72,3 \cdot 0,01}{(1+0,18)^6} + \frac{72,3 \cdot 0,01}{(1+0,18)^7} + 50,61 \right) \right] = [49,6 + 22,7] - [2,27 + 50,61] = 18,9 \text{ млн. грн.}$$

Варто зауважити, що загальна сума витрат на рекапіталізацію вітчизняних банків становить близько 16,7 млрд. грн., а її ефективність, як зазначають експерти, є достатньо низькою. Про це свідчить різке погіршення активів капіталізованих банків. Отже, як засвідчують розрахунки, використання коштів для проведення процедури викупу проблемної заборгованості є ефективнішим, порівняно із рекапіталізацією. Окрім того, залишок суми від здійснення такої операції можна спрямувати на підтримання фінансової стійкості вже “очищених” банківських структур. Для забезпечення ефективності запропонованої моделі формування “проблемного” банку, необхідно вирішити деякі проблеми, а саме:

- розробити й реалізувати механізм фінансування викупу проблемних активів шляхом поєднання інтересів усіх зацікавлених сторін;
- розробити відповідне нормативно-правове забезпечення (зокрема створити правові підстави для передавання заставного майна до “проблемного” банку, впорядкувати оподаткування передавання активів тощо);
- провести аудит банків із метою об’єктивного визначення частки проблемних активів і обсягів проблемних кредитів за їх видами;
- забезпечити ефективне управління проблемними активами.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Під час розроблення системи заходів фінансової стабілізації банківської системи України необхідно врахувати зарубіжний досвід провідних країн світу, зокрема щодо формування “тимчасового” та “проблемного” банків.

Створення таких банків на національному ринку дасть можливість зменшити обсяг проблемних активів у кредитних портфелях банків шляхом їх викупу (у разі відповідного державного регулювання), ефективно управляти платоспроможністю банків з метою збереження їх вартості у разі банкрутства, забезпечити ефективне використання бюджетних коштів на проведення фінансового оздоровлення банківської системи, а відтак, стабілізувати фінансово-економічну ситуацію в країні.

1. Барановський О. Антикризові заходи урядів і центральних банків зарубіжних країн. // Вісник НБУ. – 2009. – № 4. – С. 8–19. 2. Вовчак О., Поляк Н. Причини та наслідки впливу світової фінансової кризи на розвиток банківського і реального секторів економіки України // Вісник НБУ. – 2009. – № 8. – С. 22–25. 3. Зарицька І. Передумови та особливості прояву сучасної світової банківської кризи // Вісник НБУ. – 2009. – № 6. – С. 20 – 29. 4. Карчаєва Г. Основні проблеми розвитку банківської системи України в посткризовий період та шляхи її вирішення. // Вісник НБУ. – 2010. – № 6. – С. 26–32. 5. Коваленко В.В. Діагностичні процеси в антикризовому управлінні банківською системою. // Вісник Української академії банківської справи. – 2008. – № 1 (24). – С. 81–87. 6. Кравченко І., Баграмян Г. Криза та регулювання фінансової системи і перспективи. // Вісник НБУ. – 2009. – № 1 (155). – С. 19–23. 7. Круглий стіл “Госпітальні банки: світовий досвід і можливості для України” // Вісник НБУ. – 2009. – № 7. – С. 3–8. 8. Лис І. Удосконалення управління ліквідністю банку в умовах світової фінансової кризи. // Банківська справа. – 2009. – № 4. – С. 19–28. 9. Міщенко В.І., Граділь А.І. Удосконалення управління проблемними активами банків // Фінанси України. – 2009. – № 10. – С. 43–54. 10. Міщенко В.І., Шульга С.М. Інституційні засади державної

підтримки банківського сектору в період кризи // Вісник НБУ. – 2009. – № 8. – С. 12–8. 11. Міщенко С.В. Проблеми реалізації монетарної політики в умовах структурних дисбалансів // Вісник НБУ. – 2009. – № 3. – С.76 – 80. 12. Петрик О. Фінансова криза в Україні та заходи щодо її подолання // Вісник НБУ. – 2009. – №8. – С. 4–10. 13. Пустовійт Р.Ф., Лисенко Р.В. Тенденції та перспективи управління проблемними активами в глобальній банківській системі. // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 5. – С. 179–181. 14. [Електронний ресурс]. – Офіційний сайт Національного банку України. Доступний з : <http://www.bank.gov.ua>.

УДК 339.187.62

Н.І. Подольчак

Національний університет “Львівська політехніка”

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ВИЗНАЧЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ЛІЗИНГООТРИМУВАЧІВ

© Подольчак Н.І., 2010

Розроблені методичні рекомендації визначення платоспроможності лізингоотримувачів із застосуванням методів багатовимірного аналізу. Здійснено поділ потенційних лізингоотримувачів на класи за рівнем ризику, використовуючи метод головних компонент, та розроблено дискримінантні рівняння для цих класів, застосовуючи дискримінантний метод.

Ключові слова: оцінювання платоспроможності, дискримінантні моделі, методи багатовимірного аналізів, класифікація підприємств, фінансові індикатори.

METHODICAL RECOMMENDATIONS OF EVALUATION OF PAYABILITY OF LEASING COMPANIES CLIENTS

It was elaborated the methodical recommendations of evaluation of payability of leasing companies clients using multyanalysis methods. Author proposed classification enterprises by group using financial indicators and risk indicator using factor analysis. Also it was elaborated the disrimanant models using disrimanant analysis.

Keywords: evaluation of payability, disrimanant models, multyanalysis methods, classification enterprises, financial indicators

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Надавання позичальнику грошових коштів у борг ґрунтується на впевненості кредитора в тому, що принципи повернення, строковості, платності, забезпеченості та цільового використання будуть дотримані боржником. Саме тому фінансові установи, під час прийняття рішення щодо доцільності надання лізингової послуги, особливу увагу приділяють: платоспроможності лізингоотримувача; рівня ризику лізингового проекту; репутації та досвіду роботи позичальника; стану економічної кон'юнктури ринку тощо. Адекватні розрахунок та інтерпретація аналізованих показників визначатимуть параметри лізингової послуги та впливатимуть на ефективність реалізації лізингової угоди.